

השבת רבי נתמן מברסלב

בס"ד
עלון מספר התק"ח
נא לא לקרוא
בזמן התפילה

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

שבת וישב

וישב יעקב בארץ מגורי אביו... (ל"ז, א)

... ודרשו רבותינו ז"ל (בראשית רבה פ"ד, ד) שהיה מגיר גרים (כמובא בדבריו ז"ל חלק א בסימן רכח). וזה (בראשית לו, ב): "אלה תולדות יעקב יוסף", הינו שיוסף הלך בדרך אביו יעקב והיה עוסק גם כן לגיר גרים ולקרב הנפשות הרחוקות, כי כל מה שארע ליעקב ארע ליוסף, שזהו פרוש "אלה תולדות יעקב יוסף" כמו שפרש רש"י שם שכל מה שקבל משם ועבר מסר לו. וכל מה שארע ליעקב ארע ליוסף וכו'. וכל זה נסמך לפסוק 'מגורי אביו', שהוא מה שהיה יעקב מגייר גרים. ותפק נסמך 'אלה תולדות יעקב יוסף', שפירושו שמסר לו כל חכמתו. הינו, כמו שיעקב גיר גרים על ידי עצם חכמתו שהיה יודע לעשות מצומצמים כאלה עד שיוכל לרפאות החולים ביותר, כמו כן היה יוסף הצדיק עוסק בזה תמיד, כי יעקב מסר לו כל חכמתו. כי עיקר החכמה הוא להכניס השגות אלקות בעולם להודיע לבני האדם גבורותיו וכו'. וזהו בחינת (שם לו, ב): יוסף בן שבע עשרה שנה היה רועה את אחיו בצאן, רועה צאן זה בחינת מנהיג הדור שנקרא בכל מקום בשם רועה צאן. וזהו: בן שבע עשרה שנה היה וכו', שבע עשרה בגימטריא "טוב" כמובא, הינו שיוסף היה טוב לכל והיה כלו טוב ועל ידי זה היה יכול לקרב הכל, כי מצא בהגרוע שבגרועים נקדות טובות ועל ידי זה קרבים לה' יתברך. וזהו (שם לו, ב): והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה וכו', שהם בני השפחות שהם בחינת משפחות הירודות שבישראל שהיה מוריד את עצמו אליהם ביותר כדי לקרבים... (לקוטי הלכות - הלכות השכמת הבוקר ד' ט"ז):

התאוות וכו', שכל זה הוא בחינת משפט הנ"ל שעיקרו הוא בתאוה הנ"ל. ויוסף זכה לבחינת משפט בשלמות שעל ידי זה עמד בנסיון וכו"ל (לקוטי הלכות - הלכות הרשאה ד' - כ'):

עצות ותפילות

(עצות המבוארות - חנוכה, ג)

ימי חֲנֻכָּה הם ימי הלל והודאה לה' יתברך, היינו שבימים אלו ראוי להתבונן בנסים ובנפלאות שעשה ה' יתברך עם אבותינו בימים ההם והצילם משונאים. ועל נסים אלו יש להודות ולהלל, ולהאמין שה' יתברך עושה נסים ונפלאות לישראל בכל דור ודור ומצילנו משונאינו תמיד, כמבאר בדברי חכמינו זכרונם לברכה (בהגדה של פסח): "בכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש-ברוך-הוא מצילנו מידם". וכן צריך כל אדם לדעת שה' יתברך עושה עמו בכל יום ויום נסים ונפלאות, הן בבריאות הן בפרנסה, כמבאר בשמ"נה עשרה: "על נסיד שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וכו'", ובפרט ברוחניות, שה' יתברך מסייע להתחזק באמונה וביראת ה' וקיום התורה.

אבל מחמת חסרון בשלמות האמונה, אינו מרגיש ואינו רואה את הנסים והנפלאות שה' יתברך עושה עם כל אדם בפרטיות. על כן צריך כל אדם להתחזק באמונה כראוי, ולהתבונן באמת בנסים ובחסדים שה' יתברך עושה עמו בכל יום ויום, ובעבור זאת להודות לו ולהלל. וזה עיקר תענוג עולם הבא. היינו שכמו שעיקר תענוג עולם הבא הוא להכיר בגדלות ה' יתברך, כן על ידי האמונה בהשגחה פרטית, ועל ידי הכרה בנסים וחסדים שה' יתברך עושה, ועל ידי ההלל וההודאה לשמו הגדול, מכירים בגדלותו. ועל ידי זה זוכה לתפילה אמתית וללמד לשמה, ללא שקר, שלא לשם כבוד, ממון וכיוצא באלה, רק לשם שמים באמת, וזוכה להתקרב לרב אמת. גם זוכה לשדוכים אמתיים בגשמיות וברוחניות, וזוכה לשלמות הדבור, היינו לדבר רק דבורי קדשה ואמת, וניצול מדבורי שקר ודברים בטלים וכו'.

ואזי זוכה להמשיך קדשת השבת ושמחתה לששת ימי המעשה, כמבאר באות "אמת ואמונה" סעיף מ'. ועל ידי זה נתגלה אחדותו הפשוט יתברך. היינו שזוכה להרגיש ולהאמין שכל השנויים העוברים על כל אדם, הכל נעשה בהשגחתו הפרטית יתברך, המכנה "אחד הפשוט יתברך". לכל התקונים המבארים בסעיף זה, זוכים על ידי קיום מצוות הדלקת נר חֲנֻכָּה באמונה פשוטה כראוי, וביראה ואהבה ראויים. גם על ידי ההודאה וההלל לה' יתברך על הנסים ועל הנפלאות שעשה לאבותינו בימי חֲנֻכָּה, שהושיעם משונאים, ועל ידי ההכרה בנסים והחסדים שה' יתברך עושה עם כל אדם בפרטיות בכל יום. אשרי האיש שזוכה לקיים מצוות הדלקת נר חֲנֻכָּה ומצוות הלל והודאה באמונה פשוטה ותמימה, בדחילו ורחימו כראוי, וזוכה לתקונים אלו, היינו למידות הטובות המבארות בסעיף זה (עצות המבוארות - חנוכה, ג).

... וזכנו לקיים מצוות הדלקת נר חֲנֻכָּה כראוי, בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותרי"ג מצוות התלוים בה, ולקיים כל המצוות של חֲנֻכָּה בשמחה גדולה, להודות לך ולברכך ולומר הלל שלם בשמחה וחדוה רבה ובהתעוררות גדול בקדשה ובטהרה גדולה. כי ברחמיך הרבים קבעת לנו שמונת ימי חֲנֻכָּה, להודות ולהלל לשמך הגדול שהם שעשוע עולם הבא. זכנו ברחמיך הרבים לקיים מצוותיך באמת, עד שזוכה להמשיך עלינו באמת שעשוע עולם הבא תמיד, שהוא הודאה

וימכרו את יוסף... (ל"ז, כ"ח)

גם צדיקים גדולים צריכין לשמר עצמם מאד ולבקש מהשם יתברך מאד להינצל מעצות נבערות, בפרט בעניין המחלקת, ששם עיקר התגברות השטן, שמכניס סברות בלב הצדיקים, עד שנדמה להם שהם צריכים לרדוף את הצדיק האמת עד לחייו. ומי לנו גדול מהשבטים הקדושים, שחלקו על יוסף ומכרו אותו לעבד, ואחר כך נתחרטו על זה מאד, וגם יעקב אבינו קנטר אותם על זה מאד (מתוך לקוטי הלכות - הלכות חול המועד ד' - אותיות ה' ז' ט"ו לפי אוצר היראה - מחלקת ונצחון - ט"ז):

ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת... (ל"ט, ט)

כי יעקב ויוסף כחזא חשיבי ויעקב הוא בבחינת משפט, וכמו שכתוב: "משפט וצדקה ביעקב אתה עשית". ועל ידי זה זכה יוסף לעמד בנסיון גדול ולא פגם בברית, כי עיקר כבישת היצר זוכין על ידי משפט, על ידי ששופטין ודין את עצמו בעצמו שבדאי אינו בדין לחטא נגדו יתברך הגומל לו כל הטובות ועתיד להיפרע ממנו על הכל כמו שאמר יוסף אז: "ואיך אעשה הרעה הגדלה הזאת וחטאתי לאלקים", ועל ידי זה כבש את יצרו ונמנע את עצמו מן העברה, כי זה עיקר המשפט שהאדם צריך לשפוט את עצמו, דהיינו שישפוט את עצמו תמיד איך ראוי לו להתנהג בכל יום ויום, ובפרט כשבא לידי איזה נסיון ומשקל שהיצר מסיתו לאיזה תאוה או מדה רעה שאז עיקר המשפט שצריך לשפוט את עצמו מן העבר, ושם עיקר הנסיון והמשקל הוא בתאוות ניאוף, שהוא רע הכולל, ושם עיקר המשפט שצריך האדם להתיירא מאד ממשפטו ודינו יתברך ולשפוט את עצמו בעצמו ולברח מן העברה, כמו שאמר: הוי מחשב הפסד מצוה כנגד שכרה ושכר עברה כנגד הפסדה. וכמו שכתוב: "חשבתי דרכי ואשיבה רגלי וכו'". וכמו שכתב אדוננו מורנו ורבנו ז"ל, שצריך שיהיה להאדם ישוב הדעת שיישב את עצמו היטב מה תכלית מכל

(ספר ימי מוהר"ת חלק ב' - סימן י"ט)

סיפור

© ... והנה אחר יום טוב סבב השם יתברך שהתחלנו להדפיס את התפלות בסוד וגם בזה יש הרבה לספר ישועת השם הגדולה ואין כאן מקומו ואז חזר ונבער בי החשק והרצון לנסע לארץ ישראל, והתחלתי לחשב בזה הרבה מאד וכמעט לא עבר יום שלא חשבתי בזה הרבה וגם השם יתברך עזרני לחדש חדושין דאוריתא נפלאים מאד על גדל ההתגברות שצריך כל אחד להתגבר לבוא לארץ ישראל, וזוה עיקר נצחון המלחמה שצריכין לנצח בזה העולם וכמה וכמה צריכין להתגבר לשבר המניעות לבוא לארץ ישראל, וגדל מעלת קדשת ארץ ישראל אשר כל התורה מלאה משבח קדשת ארץ ישראל וכו' וכו' כמבאר בדברינו הנזכר לעיל (סימן ט"ז) ואף על פי כן עברו עלי גם בזה החרף מניעות הרבה בדעתי בלי שעור, ובכל פעם עמדו לפני המניעות כחומות נחשת ובריחי ברזל ממש.

וכל מה שעבר עלי בעניין זה אי אפשר לספר עד שעזרני השם יתברך שיצאתי מביתי סמוך לערב ראש חדש שבט לנסע לאומאן, ולא הגדתי לשום אדם שיש סברא בדעתי שבנסיעה הזאת אסע לאדעס ומשם לארץ ישראל ובאמת גם אני בעצמי לא הייתי יודע בברור אם אזכה לזה כי עדיין הייתי מספק מאד אחר כך עבר עלי מה שעבר והשם יתברך היה בעזרי עד שזכיתי לבוא לאדעס ולקבל שם בילעט, ולעבר על הים השחור והלבן בשלום שני פעמים בעת סכנות מלחמות כזאת, ועכשיו אנחנו הולכים זה היום רביעי מאלכסנדריא של מצרים לעיר צידון שהיא גבול ארץ ישראל ואני כותב כל זה על הספינה השם יתברך יזכני לבוא לארץ ישראל בשלום חיש קל מהרה אמן כן יהי רצון:

(ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך)

שיחות

⌚ ... אחרי שכולם רדפו אותי וסבלתי מה שסבלתי ביזיונות כאלה, ושפלות כזה ממש נסים, איך הייתי מחזיק מעמד, ומצד שני כל העיר אמרו שישאל בער הוא עניין פלא, ואני הייתי סובל צער מזה יותר מכל הביזיונות ממה שמחזיקים אותי שאני צדיק. על כל פנים, כל העיר מי שהיה עושה איזה שמחה, וחתונה אני רקדתי בחתונה, ונשארו בלי ידיים ובלי רגליים, כל הגדולים, כל העיר, הם ראו ריקודים כאלה, אז נעשה מנהג בעיר שכל חתן וכלה שיש להם חתונה הזמינו אותי. החתן, והכלה, והמשפחה ביקשו אותי שאני אבוא על החתונה, כי הם הרגישו שזה יהיה שמחה בשבילם, יהיה שמחה גדולה. באו לביתי וביקשו רחמים, שאני אבוא על החתונה לשמח ויהיה שמחה בחתונה, אז היה לי צער גדול מזה, אני לא רוצה להיות מפורסם! על כל פנים, הדבר הזה היה מתגבר מיום ליום ונעשה יותר ויותר מפורסם בעיר, והיה לי צער גדול מזה יותר מכל הביזיונות, מה רוצים ממני?

על-כל-פנים, ראיתי, היה לי התבודדות וראיתי, איך יוצאים מזה? מה אני יכול לעשות? נכנס בלבי מחשבה שאין לך שום עיצה, רק עיצה אחת לא להיות חסיד בעיר קטנה, רבנו הקדוש אמר "חסיד בעיר קטנה יש לו כסף יש לו כבוד", אז יש לי עיצה לצאת מהעיר הקטנה לעיר הגדולה, לירושלים זה עיר גדולה אני יכול לרקוד ולהיות משוגע כל היום וכל הלילה ואף אחד לא ידע אז המקום שלך בירושלים.

בא לי המחשבה עוד פעם, ועוד פעם, ועוד פעם, החלטתי לצאת מעיר קטנה לירושלים, לצאת מטבריה לירושלים, וזה היה בלבי. אז אמרתי: מה לעשות! אז, החלטתי להגיד בבית, לאישה, שאני רוצה לעבור מטבריה לירושלים, והיא ידעה, אפילו בישבה אני לא שומר על זמן, אני הולך כל הזמן, למירון, נותנים לי שני לירות לחודש מצד רחמנות ואם אני אלך לירושלים אז לא יהיה לי גם השני לירות. אז היא אמרה לי: אני אמות, ואני לא אלך, ואני לא אלך מטבריה, כי היא רצתה שהם מחזיקים ממני. אז, אמרתי לה עוד פעם, ועוד פעם, אני מוכרח לצאת מטבריה לירושלים. עד שהשם יתברך ריחם עלי, והיא הבינה שאני עקשן כזה, אין תרופה, היא מוכרחת ללכת לירושלים, אז הלכנו לירושלים, מוכרנו... והלכתי לירושלים. אני גם כן חשבתי, לירושלים אני הולך למקום מדבר, אין לי חתיכת לחם, אני הולך לישבה ויש לי שני לירות לחודש, אבל בירושלים השני לירות לחודש אין, מה יהיה מזה?

לשמך הגדול והקדוש, ובפרט בימי החניכה הקדושים שהם ימי הודאה, עד שזוכה להתקרב אליך באמת, ולדעת ולהכיר אותך ולהודות לך ולברכך סלה באמת לעולם כי טוב, כמו שכתוב: הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו, וזוכה להמשיך הקדשה של שבת לששת ימי החול, עד שזוכה להיות בשמחה תמיד כרצונך הטוב באמת... (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה ב')

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב ג')

מכתב

☞ ... לבי ובשרי וכל חיותי, הכוסף ושוקק לשמע דבר ה' מהמנהיג החכם האמת המבחר היחיד שבכל המנהיגים האמתיים שהיו בעולם, מנהיג דורנו וכל הדורות הבאים. די לנו מנהיג נאמן ורחמן שיכול להנהיג ולתקן אותנו וכל הרחוקים לגמרי, הנדחים והאבודים וכל הגויים, לתכלית תכלית המעלה העליונה. אשרינו שאנחנו חיים בזמן הזה שנמצא בעולם אור אמת חדש נורא ונפלא כזה שעדיין לא היה מיום בריאת העולם.

ברודער הרציגער, שרעק זיך ניט (אחי לבבי, אל תתבהל). לא יתבהל ולא יתבלבל משום דבר שבעולם, יש כבר עכשיו בעולם רבי אמת כזה שיש אצלו חסדים נעלמים עד אין קץ ותכלית שאינם כלים לעולם ושלא נתגלו מימות עולם, כי עדיין לא עזב חסדו מאתנו, ושהוא יכול לתקן הכל ועל-ידו נתהפך הכל לטובה ואפילו עוונות נתהפכין לזכות, והוא קורא וצועק אלינו "גיוואלד, זייט אייך ניט מיאש" (אהה, אל תיאשו עצמכם), אין שום יאוש בעולם כלל, "גאט איז מיט דיר, בייא דיר, לייעבין דיר" (ה' אתך, אצלך, לידך). והוא יכול להעלות ולגדל את האמונה הקדושה בעולם עד שאפילו מי שהוא מלכלך מאד ומטבל בשחת ומטבע ביון מצלה ומלבש בבגדים צואים חס ושלום, גם הוא יכול לנקות עצמו ולרחף ולטהר עצמו במעיינות עצותיו ותקוניו הקדושים של הצדיק, שמטהרין ומנקין מכל הלכלוכים שנכשלנו בהם עד הנה, כדי שיוכלו לבוא נקיים וטהורים להיכל המלך ולקבל רב טוב הצפון שהם כל האוצרות מתנת חנם אשר הכין להם המלך, אשרי הזוכה להם.

אלו הבגדים הצואים שיש לכל אדם כל זמן שלא תקן חטאיו ובפרט מי שנתלכלך כמו שנתלכלך רחמנא לצלן, שעל-ידי זה מתעוררין ומתגברין עליו המניעות והמסכים בכל פעם והם משתטחים לפניו ומפסיקין מאד מאד כמו נהר ממש, ומשם באים כל הנפילות וההתרחקות של הרבה בני-אדם מה' יתברך, כי אפילו אם מתעורר לפעמים לשוב לה' יתברך, תכף משתטחים כנגדו הבגדים הצואים ואינם מניחים אותו להתקרב, וכן בכל פעם. ועל זה צעק דוד: "טבעתי ביון מצולה ואין מעמד" וכו', "הצילני מטיט ואל אטבעה" וכו'. וצריך כל אחד לסבל יגיעות גדולות עד שיפשיט מעצמו הבגדים הצואים ולהלביש את עצמו בבגדים נקיים. וכשהרחוקים חוזרים בתשובה אזי הם מפשיטים מעצמם בגדים הצואים ומלבישים את עצמם בכסות נקיה, ועל-ידי זה נתגדל כבוד ה' מאד.

הצדיק האמת בגדל קדשתו מוריד את עצמו לעמק הנפילות של כל ישראל בכל דור ומאיר בלב כל אחד שאפילו בתכלית החשך הגמור יתחזק גם-כן ברצונות חזקים וכסופים גדולים לשוב לה' יתברך, ואפילו התעוררות כל שהוא כחוט השערה אינו נאבד לעולם, כי הצדיק האמת משגיח על זה ומלקט ומקבץ ומאסף כל הרצונות הטובים והנקדות טובות שיש בהם ובונה מהם בנינים נפלאים.

הצדיק משתדל למצא בכל הרחוקים מאד מאד איזה נקדות טובות להמשיך להם אור קדשת התורה למקומם, ועל-ידי עצם ענותנותו וחכמתו העמקה כשרואה בהם איזה נקדה טובה כל שהיא - אף-על-פי שהם רחוקים מקדשת התורה מאד, הוא מוריד ומשפיל עצמו אליהם למקומם שהם שם, לעוררם ולקרבתם לה' יתברך. ועל-ידי זה הוא מקרב כל הרחוקים מאד לה' יתברך.

הצדיק מעורר רחמי ה' יתברך שיתכלל רק על הנקדות טובות שבישראל ולא יסתכל על הרע שלנו כלל, עד שיכנוס בלבנו רחמינו העצומים עד שיהיה נמשך שמחה עלינו שעל-ידי זה עיקר תיקון התשובה.

אפילו כשהאדם נתרחק מה' יתברך כמו שנתרחק, צריך אז דייקא לזכר את עצמו את כל הטובות הנפלאות שעשה ה' יתברך עמו וכו'. גם אם נעשה עמנו מה שנעשה בדורות אלו האחרונים, אף-על-פי כן אשרינו אשר פקח עינינו לראות אמתת נקדת האמת.

המזכירך תמיד לטובה, ישראל דב אודעסר